

John Steinbeck • Cennet ayırları

The Pastures of Heaven

© 1932 John Steinbeck; (renewed) 1960 John Steinbeck

Bu kitabın yayın hakları Anatolia Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
McIntosh & Otis, Inc.'den alınmıştır.

İletişim Yayınları 3124 • Dünya Edebiyatı 291

ISBN-13: 978-975-05-3265-8

© 2022 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2022, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ John French Sloan,

"Güneşin Altında Dogtown Vadisi", 1916

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Büşra Bakan

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

John Steinbeck

Cennet ayırları

The Pastures of Heaven

ÇEVİREN *Belkıs Dişbudak*

JOHN STEINBECK 27 Şubat 1902'de Salinas, Kaliforniya'da doğdu. Çocukluğunda, yaz tatillerinde Salinas civarındaki çiftliklerde çalıştı. Salinas Lisesi'nden mezun olduktan sonra 1920 ve 1926 yılları arasında Stanford Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı bölümünde okudu fakat mezun olmadan okuldan ayrıldı. Uzun süre işçilik yaptı, turist rehberi olarak çalıştı. İlk kitabı *Altın Kupa* 1929'da yayımlandı. 1930'da Carol Henning'le evlendi. İlk kitabını *Cennet Çayırıları* (1932), *Al Midilli* (1933) ve *Bilinmeyen Bir Tanrıya* (1933) takip etti. Satış başarısı yakalayan ve kendisine ün kazandıran kitabı ise *Yukarı Mahalle* (1935) oldu. Bu yıllarda, Büyük Buhran ve çiftçileri zor durumda bırakan toz fırtınaları Steinbeck'in kitaplarında önemli bir yer tutmaya başladı. *Bitmeyen Kavga* (1936), *Fareler ve İnsanlar* (1937) ve *Gazap Üzümleri* (1939) eleştirmenler, okuyucular tarafından büyük bir ilgiyle karşılandı. *Gazap Üzümleri* 1940 Pulitzer Ödülü'ne ve Ulusal Kitap Ödülü'ne layık görüldü. Romanlarının yanı sıra *Krizantemler* (1937) ve *Uzun Vadi* (1938) adlı öyküleri yayımlandı. Bu dönemde biyolog Ed Ricketts'le kurduğu dostluk, Steinbeck'e kitap yazmak için maddi ve manevi desteği sağladı. 1941'de biyolog arkadaşına yardım etmek için Meksika'ya gitti ve bu seyahat, kitapları için önemli bir kaynak oldu. 30'lu yılların ikinci yarısında yakaladığı başarıyı, 1942'de yayımlanan *Ay Batarken*'le sürdürdü. Aynı yıl, Carol'la olan evliliği sona erdi ve Gwyndolyn Conger'la evlendi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında savaş muhabirliği yaptı. Savaş sonrasında arka arkaya *Sardalye Sokağı* (1945), *Asiler Otobüsü* (1947), *İnci* (1947) adlı kitaplarını çıkardı. 1944 ve 1946'da iki oğlu oldu: Thomas Myles ve John. 1948'de Gwyndolyn'le boşandılar ve 1950'de Elaine Scott'la evlendi. *Çılgın Dünyadan Uzak* (1951), *Cennetin Doğusu* (1952), *Tatlı Perşembe* (1954), *Ben Bir Devrimciyim* (1954), *Pippin IV'ün Kısa Süren Saltanatı* (1957), *Bir Savaş Vardı* (1958), *Kaygılarımızın Kışı* (1961) yayımlandı. 1962'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Komite, yazarın "duygudaşlık yoluyla yarattığı mizah ve keskin bir toplumsal anlayışla bir araya getirdiği gerçekçi ve yaratıcı üslubu" nedeniyle bu ödülü verdiğini açıkladı. Ardından *Köpeğim Charley ile Amerika Yollarında* (1962) ve *Amerika ve Amerikalılar* (1966) yayımlandı. 1966'da, dedesinin de yaşadığı ve hayatını kaybettiği topraklara, İsrail'e seyahat etti. 1968'deki grip pandemisinde, New York'ta, 20 Aralık'ta kalp yetmezliğinden hayatını kaybetti.

Babama ve anneme...

1776 yılı dolaylarında, Alta Kaliforniya'daki Carmelo Misyonu Kilisesi yapılırken, Hıristiyanlaştırılmış yirmi kadar Kızilderili bir gece yarısı apansız yeni dinlerini terk etmiş, kulübelerini de bırakıp sırta kadem basmışlardı. Bu ufak hizip, bir yandan kötü örnek olurken, bir yandan da tuğlaların yapıldığı kil ocaklarındaki işi bütünüyle aksatmıştı.

Din yetkilileri ile eyalet yetkililerinin kısa bir toplantısının ardından bir İspanyol onbaşı, yanında atlılarıyla yollara düşmüş, kilisenin bu yaramaz çocuklarını tekrar Kutsal Ana'nın yoluna döndürme görevini üstlenmişti. Topluluk, Carmel Vadisi boyunca önce yukarıya, sonra da vadinin gerisindeki dağlara doğru epey zor bir yolculuk yaptı. Can sıkıcı, insanı şaşkına çeviren bir yolculuktu bu. Çünkü kaçaklar yol boyu izlerini saklamak konusunda şeytanca bir kurnazlığa sahip olduklarını kanıtıyor gibiydiler. Askerlerin onları bulması tam bir hafta sürdü. Yakalandıklarında, içinden küçük bir dere akan derin bir boğazın altında, bağışlanmayacak günahlar işlemekteydiler. Başka bir deyişle, yirmi inançsız orada sere serpe yatıp derin bir uykuya dalmışlardı.

Çileden çıkan askerler hepsini yakalayıp, bağırıp çağır-
malarına aldırmaksızın ince, upuzun bir zincire bağladılar.
Kafile, bu zavallı yeni dindaşlara kil ocaklarında pişmanlık
sürelerini doldurup günahlarını bağışlatma şansı tanımak
amacıyla, Carmel yoluna geri döndü.

İkinci gün öğleden sonra, kafilenin yoluna fırlayan küçük
bir geyik, bir tepenin ardında gözden kayboldu. Onbaşı top-
luluktan ayrıldı, atıyla peşine düştü. Epey ağır bir hayvan
olan atı dik yamaçta tökezliyor, binbir zorlukla ilerliyordu.
Sağdaki soldaki *manzanita* dalları da diken gibi pençelerini
onbaşının suratına uzatıp duruyorlardı; ama o, akşam yeme-
ğini kovalamaktan vazgeçmedi. Birkaç dakika sonra tepenin
doruğuna vardı ve karşısındaki görünümün ürküntüsüyle
duralayıverdi. Aşağıda upuzun, dümdüz, yemyeşil çayırlar-
la kaplı bir vadi vardı. Üzerinde bir geyik sürüsü otluyordu.
Çayırlarda görkemli, dipdiri meşe ağaçları vardı. Çevredeki
tepelere bu çayırlığı kıskanç bir bencillikle kucaklıyor, sisten
ve rüzgârdan koruyordu.

Disiplinle yoğrulmuş bir kişi olan onbaşı, böylesine ola-
ğandışı bir güzellik karşısında kendini pek güçsüz hissetti.
Kırbacıyla kahverengi derili sırtlarda yarıklar açan, erkek-
liğiyle Kaliforniya’da yeni bir kuşak yaratan bu sakallı, bu
vahşi uygarlık temsilcisi, eyerinin üzerinden yavaşça kaya-
rak indi, çelik tolgasını kafasından çıkardı.

“Kutsal Meryem Ana!” diye fısıldadı. “Tanrı’nın bizi sü-
rüp götürmeye çalıştığı Cennet Çayırları burası işte!”

O onbaşının soyundan gelenler bugün artık hemen hemen
beyazdır. Kendisinin o yeri keşfettiği zamanki duygularını
ancak zihnimizde canlandırabiliriz. Ama tepelerin arasında-
ki o tatlı vadiye verdiği ad hâlâ yaşıyor. Orası bugün de *Las
Pasturas del Cielo* diye biliniyor.

Garip bir rastlantıyla, o topraklar hiçbir toprak dağıtım programının kapsamına alınmadı. Hiçbir soylu İspanyol, parasını ya da karısını ödünç verme karşılığında oraya sahip çıkmadı. Çayır uzun süre, onu kucaklayan tepelerin arasında unutulmuş olarak kalakaldı. Yeri keşfeden İspanyol onbaşı yaşamı boyunca hep oraya dönme isteğini korudu. Zorbalık yanlısı tüm insanlar gibi, o da ölmeden önce kendisine, duygusal açıdan huzura kavuşmak için kısa bir süre tanınmasını bekliyordu. O zaman küçük derenin yanına bir kulübe yapacak, geceleri de sığırlar evin duvarlarına burunlarını sürteceklerdi.

Bir Kızılderili kadın ona frengi bulaştırdı. Yüzü lime lime dökülüp düşmeye başladığında, yakın dostları hastalığın başkalarına da bulaşmaması için onu kullanılmayan bir ambara kilitlediler ve orada sessiz soluksuz öldü... Frengi, dışarıdan bakanlara korkunç görünmekle birlikte, sahibine pek kötü bir dost sayılmaz.

Uzun süre sonra birkaç toprak-konducu aile Cennet Çayırları'na gelip yerleşti; çift çevirdiler, meyve ağaçları diktiler. Buralar kimsenin malı olmadığından, sahiplenme konusunda birbirleriyle epey bir kapıştılar. Yüz yıl geçtikten sonra, Cennet Çayırları'nın yirmi küçük çiftliğine, yirmi aile yerleşmiş bulunuyordu. Vadinin ortasına yakın bir yerde her şey satan bir dükkân ile bir postane; yarım mil ileride, derenin yanında da derme çatma yapılmış, çakıllarla bol sayıda harfler kazınmış bir okul vardı.

Aileler varlık ve huzur içinde yaşayıp gidiyorlardı. Toprakları zengindi, işlemesi kolaydı. Bahçelerinde yetişen meyveler, Orta Kaliforniya yöresinin en lezzetli meyveleriydi.

Cennet ayırları yetişkinlerine göre Battle iftliđi lanetli, çocuklarına göre de cinli perili bir yerdidi. Gerçi toprağı verimli, iyi sulanan ve bereketli bir topraktı ama, bu vadide yaşayanlardan kimse orayı istemiyor, kimse o evde yaşamaya yanaşmıyordu. Çünkü bir zamanlar içinde sevgiyle yaşanan bir ev, emek verilmiş bir bahçe, terk edildiğinde gamlı ve ürkütücü bir görünüm kazanır. Terk edilmiş bir evin çevresinde büyüyen ağaçlar, karanlık ağaçlar olur. Böyle ağaçların yere vurduğu gölgeler de garip şeyleri çağrıştıran biçimler alır.

Beş yıldan beri boştu Battle iftliđi. apa korkusundan kurtulan yabancı otlar, coşkun bir dinlenme gücüyle küçük ağaçların boyuna varmıştı. Meyve bahçesindekiler düğüm düğümdü, güçlüydü ve dalları birbirine dolanmıştı. Meyvelerinin sayısını artırıyor, boyunu küçültüyorlardı. Köklerinin çevresinde iri dikenler bitmişti ve düşen meyveleri yutuyordu.

Ev dört köşe bir tabana oturmuş, sağlam yapılı, iki katlı bir evdi. Beyaz boyası tazeyken pek soylu ve güzel bir ev-

di, ama sonraki o benzersiz tarihçesi ona dayanılmaz derecede bir yalnızlık havası vermişti. Sundurma levhalarına otlar turmanmıştı, duvarlar kötü havada aşınıp kararmıştı. Zamanın insan yapısı şeylere karşı açtığı savaşta birer subay olarak görevlendirdiği küçük çocuklar tüm camları kırmış, taşınabilecek ne var ne yoksa alıp götürmüşlerdi. Çocuklar, sahibi olmayan tüm taşınabilir eşyaların, eve götürüldüğünde çok zevkli birtakım işlere yarayabileceğine inanırlar. Evi iyice boşaltmış, çevredeki kuyuları türlü artıklarla doldurmuş, samanlıkta gizlice gerçek tütün içerken de bir kaza sonucu eski ambarı yakıp kül etmişlerdi. Sonradan bu yangının, gelip geçen serserilerce çıkarılmış olduğu yolundaki yoruma tüm çevre halkı katılmıştı.

Boş çiftlik, dar vadinin ortasına yakın yerdeydi. Her iki yanında Cennet Çayırı'nın en iyi, en zengin çiftlikleri vardı. Özenle bakılan mutlu iki toprak parçasının arasında ot bürümüş bir alandı gerçekte. Vadi halkı orayı birtakım uğursuzlukların yuvası sayıyorsa, bunun nedeni orada yer almış korkunç bir olay ile bir de çözülmez esrardı.

Battle ailesinin iki kuşağı yaşamıştı o çiftlikte. George Battle 1863 yılında, New York eyaletinin kuzeyinden geldiğinde oldukça genç, tam askere gidecek yaşıydı. Çiftliği satın alıp ortasına o evi yaptırması için gerekli parayı annesi vermişti. Ev bittiğinde George Battle annesine haber yolladı, gelip kendisiyle birlikte oturmasını önerdi. Annesi de gelmeye çalıştı aslında. Uzaklık kavramının kendi köyünden on mil sonra bittiğini sanan zavallı, yaşlı bir kadındı. Yolda gelirken New York gibi, Rio ve Buenos Aires gibi mitolojik yerleri gördü. Ama Patagonya açıklarında öldü. Gemi yetkilileri tabut yerine birkaç metre kaput bezi kullanıp ayaklarının arasına da bir çıpa bağlayarak onu karanlık okyanusa gömdüler. Oysa o yaşamı boyunca hep kendi köyündeki kalabalık mezarlığı istemişti.